

BOEKBESPREKING



Megabunus diadema (F.), foto Hay Wijnhoven.

De Nederlandse hooiwagens (Opiliones). Hay Wijnhoven 2009. 118 pagina's, 351 afbeeldingen, waarvan 69 foto's en een grafiek in kleur en 282 zwart-wit tekeningen. Entomologische Tabellen 3. ISSN 1875-760x. Uitgegeven door EIS-Nederland in samenwerking met de Nederlandse Entomologische Vereniging, met financiële ondersteuning van de Uyttenboogaart-Eliassen Stichting. Prijs € 15,00. Bestellen via www.naturalis.nl/eis/et

Over de 30 soorten Nederlandse hooiwagens is inmiddels veel bekend geworden, vooral dankzij de intensieve inzet van Ger Spoek en Hay Wijnhoven. De laatste is auteur van deze aflevering. De serie Entomologische Tabellen is vooral bedoeld om nog minder ervaren geïnteresseerden in deze diergroep de helpende hand te bieden om een waargenomen exemplaar goed op naam te kunnen brengen. Met dit boekje zal dat zeker lukken. Na een uitvoerige inleiding, waarin de ontstaansgeschiedenis van de orde en het onderscheid van dieren die oppervlakkig op hooiwagens lijken (zoals de sidderspin *Pholcus phalangioides*) worden behandeld, volgt een uitgebreid hoofdstuk over de biologie met aandacht voor de levenscyclus, voedselkeuze, en de parasieten en predatoren die hooiwagens belagen. Daarna worden beschrijvingen gegeven van potentiële biotopen. Aan de foto's is goed te zien dat de auteur in het rivierengebied woont. Het aardige van hooiwagens is dat je ze overal kunt vinden en in het volgende hoofdstuk over de studie aan hooiwagens wordt dat ook uit de doeken gedaan. De algemene soorten kun je in je tuin vinden en onder de vensterbank op de huismuur. De zeldzamere soorten vragen om meer gericht zoeken. Het laatste hoofdstuk voor de tabel behandelt uitgebreid de morfologie en dankzij de duidelijke illustraties kan men de termen die in de determinatietabel worden gebruikt daar allemaal vinden.

De determinatietabel is traditioneel en de coupletten leiden direct naar de soorten, maar de soorten zijn keurig bij elkaar gegroepeerd, zodat met al determinerend ook de kenmerken van de geslachten langs ziet komen. Dat is voor het kunnen plaatsen van een onverwachte nieuwe soort in ons land een waardevol hulpmiddel, maar ik realiseer mij wel dat deze publicatie geen taxonomische verhandeling is. Met de determineertabel kunnen alle Nederlandse soorten op naam gebracht worden, evenals enkele soorten die nabij onze landsgrenzen voorkomen.

In de soortbesprekingen wordt per soort een korte diagnose gegeven van uiterlijke kenmerken om herkenning in het veld mogelijk te maken. Van vrijwel alle soorten is een foto opgenomen. Neemt men een dier mee naar huis dan zijn de tekeningen van details een goed middel om de determinatie te bevestigen – of als beginner te merken dat het toch niet helemaal klopt. De maatstreepjes geven de grootte van de individuen van de soort aan, maar soms moet je wel even zoeken waar het minuscule streepje staat. Verder worden habitat, fenologie en verspreiding in Nederland en daarbuiten opgesomd. Tenslotte is aan het eind een verklarende lijst van gebruikte termen opgenomen en sluit een index het deel af.

Het is bekend – vooral uit eerdere publicaties van de auteur in vakbladen – dat er veel verandert in de hooiwagen fauna. Er worden regelmatig nieuwe soorten gevonden, die soms nog niet goed te plaatsen zijn wat betreft herkomst, en er is dus eigenlijk grote behoefte aan meer enthousiaste personen om de kennis van de Nederlandse hooiwagenfauna te vergroten. Ik hoop dat dit boekje daaraan een bijdrage zal leveren en eigenlijk ben ik daar wel van overtuigd. Op pagina 19 staat duidelijk aangegeven hoe men met zijn of haar nieuwe gegevens kan omgaan om ze ten dienste te stellen van het landelijk onderzoek. De weg naar specialist worden is helemaal niet zo lang en geplaveid met dit soort hulpaardige boeken en contacten met anderen. De organisaties via welke je mede-geïnteresseerden kan vinden staan ook vermeld.

Er mag trouwens ook wel gezegd worden dat de vormgeving, net als van de andere delen in deze jonge serie, heel aantrekkelijk is.

PJvH

